

**ADLÎ YARDIM TALEPLERİNİN İLETİLMESİNE İLİŞKİN AVRUPA
SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmî Gazete ile yayımı: 27.10.2004 Sayı: 25626)

Kanun No
5242

Kabul Tarihi
20.10.2004

MADDE 1. - 4-5 Ekim 2001 tarihlerinde Moskova'da düzenlenen 24 üncü Avrupa Konseyi Adalet Bakanları Konferansı sırasında Türkiye Cumhuriyeti adına imzalanan "Adlî Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesine Ek Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**ADLÎ YARDIM TALEPLERİNİN İLETİLMESİNE İLİŞKİN AVRUPA
SÖZLEŞMESİNE EK PROTOKOL**

Moskova, 4.X.2001

İşbu Protokolü imza eden, 27 Ocak 1977 tarihinde Strazburg'da imzaya açılmış olan Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Bundan sonra "Sözleşme" olarak anılacaktır)'ne taraf Avrupa Konseyi üyesi Devletlerle diğer Taraflar,

Sözleşmenin, tüm Avrupa düzeyinde adlî yardım taleplerinin iletilmesinde etkin bir yasal çerçeve olarak uygulanması ve geliştirilmesinin önemini kaydederek;

Yabancı ülkelerde hukukî davalara yönelik mevcut engellerin ortadan kaldırılması ve ekonomik yönden durumları elverişli olmayan şahısların yabancı ülkelerde haklarını daha iyi kullanabilmelerine olanak tanınmasının temenniye değer olduğunu düşünerek;

5242

20.10.2004

Sözleşmenin etkinliğini artırmak ve Sözleşmeyi özellikle, merkezi makamlar arasında karşılıklı yardımlaşma ve adli yardım talebinde bulunanlar ile avukatlar arasında iletişim ile ilgili sorunlar olmak üzere belirli bazı yönlerden tamamlamak arzusu ile;

Hukuki, Ticarî ve İdarî Konularda Adli Yardım Hakkında (76) 5 No.lu Kararı hatırdâ tutarak;

Adli Yardım Taleplerinin İletilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Elverişli Bir Şekilde Uygulanmasının Geliştirilmesi hakkında No. R (99) 6 No.lu Tavsiye Kararını dikkate alarak;

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Sözleşmenin 6 ncı maddesini gözönünde tutarak ve adli yardım talebinde bulunanların sadece mahkemelerde değil ayrıca adli davaların açılmasından önce de avukatları ile iletişim kurabilmelerinin gereksinimini vurgulayarak;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

Madde 1 - Amaç ve Tanım

1. Bu Protokolün amacı, Protokol Tarafları arasında olmak üzere, Sözleşme hükümlerinin belirli bazı yönlerden tamamlanması ve düzeltilmesidir.

2. Sözleşmenin ve bu Protokolün amacı bakımından, talep edilen Taraf, sözkonusu Sözleşme ve Protokol hükümlerine uygun olarak, diğer Taraftan yapılan bir adli yardım talebini alan bir Tarafı tanımlamaktadır.

Madde 2 - Taraflar Arasında İşbirliği

1. Taraflar, talep edilen tarafın yetkili makamlarının yargı yetkisine giren hukukî, ticarî ve idarî konularda adli yardım talepleri bakımından birbirlerine azami ölçüde süratle karşılıklı yardım sağlamakla yükümlü olacaklardır.

2. Sözleşme hükümlerine, tabi olarak, talep edilen Taraf, sözkonusu Sözleşme uyarınca yapılmış talepleri, esasını incelemeyen reddetmeyecek, bunun yanında daha fazla bilgi talep edilmesini de içerebilecek şekilde iç usul hükümlerine göre mümkün olan en etkin biçimde işleme koyacaktır.

Madde 3 - Avukatlar ve Talepte Bulunanlar Arasında İletişim

1. Talep edilen Taraf :

a) Sözkonusu talepte bulunanları temsil etmek üzere tayin edilen avukatların, talepte bulunanlar ile kolayca anlayabilecekleri bir dilde iletişim kurmalarını sağlayacaklar, veya

b) Talepte bulunanlar ile avukatlar arasında iletişim kurulması ile ilgili tercüme ve/veya yorum masraflarının karşılanmasını sağlayacaklardır.

2. Yukarıda 1. fıkranın uygulanmasına olanak bulunmaması durumunda, talep edilen Taraf, talepte bulunanlar ile avukatlar arasında etkin bir şekilde iletişim kurulmasını sağlamaya yönelik uygun araçları tedarik edecektir.

3. Sözleşme ve işbu Protokol gereğince adli yardım taleplerinin iletilmesi için kullanılan formda, talepte bulunanların kolayca anlayacağı diller gösterilecektir.

Madde 4 - Usul Yönünden Etkinlik

Her bir taraf, vaki talepleri makul bir süre içinde işleme koyacak ve alıcı merkezi makamlardan :

- a) Talebin alındığının bildirilmesini;
- b) Talep hakkında alınan kararlarla ilgili olarak gönderici makama bilgi verilmesini;
- c) Gerekli tüm bilgilerin temin edilmiş olması kaydıyla, talepler hakkında her ahvalde 6 ay içinde bir karar verilmesini sağlamak için gerekli tüm önlemlerin alınmasını;
- d) Eğer eksiksiz bir talebin alındığı tarihten itibaren 6 ay içinde bir karar verilmemiş ise, gönderici merkezi makamlara karar verilmesini engelleyen güçlükler ile talebe ilişkin olarak kaydedilen gelişmeler hakkında ayrıntılı bilgi verilmesini isteyeceklerdir.

Madde 5 - Bağlı Olma Rızasının Beyanı

1. İşbu Protokol, Sözleşmeyi imzalamış olup;
  - a) Tasdik, kabul veya tasvip şartı olmaksızın imza ile; veya
  - b) Tasdik, kabul veya tasvip şartına bağlı imzayı takiben tasdik, kabul veya tasvip ile;

Protokole bağlı olma rızalarını açıklayabilecek devletlerin imzalarına açık olacaktır.

2. Bir Devlet, Sözleşmenin tasdik, kabul veya tasvip belgesini tevdi etmiş olmadıkça veya Protokolün tasdik, kabul veya tasvip belgesi ile aynı anda tevdi etmedikçe, işbu Protokolü tasdik, kabul veya tasvip şartı olmaksızın imzalamaz ya da tasdik, kabul veya tasvip belgesini tevdi edemez.

3. Tasdik, kabul veya tasvip belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

Madde 6 - Yürürlüğe Giriş

1. İşbu Protokol Avrupa Konseyi üyesi iki Devletin 5 inci madde hükümlerine göre, Protokol ile bağlı olma rızalarını bildirdikleri tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

2. İşbu Protokol, bağlı olma rızasını daha sonra bildirmiş olan bir Devlet bakımından, tasdik, kabul veya onay şartı olmaksızın imzaladığı ya da tasdik, kabul veya onay belgesini tevdi tarihinden itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir

5242

20.10.2004

Madde 7 - Katılma

1. İşbu Protokolün yürürlüğe girmesinden sonra, Sözleşmeye katılmış olan her bir Devlet Protokole de katılabilecektir.

2. Katılma, tevdi edildiği tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde hüküm ifade edecek bir katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi suretiyle gerçekleşecektir.

Madde 8 - Çekinceler

İşbu Protokolün hiçbir hükmü yönünden çekince ileri sürülemez.

Madde 9 - Ülke Yönünden Uygulama

1. Her bir Devlet imza sırasında veya tasdik, kabul veya onay yahut katılma belgesinin tevdi edildiği esnada, işbu Protokolün uygulanacağı ülke veya ülkeleri belirtebilecektir.

2. Böyle bir ülke yönünden, Protokol, sözü edilen bildirim Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

3. Önceki iki fıkra hükümlerine göre yapılan sözkonusu bildirimde bir ülkeyle ilgili olarak belirtilen bir beyan, Genel Sekretere yapılacak bir bildiri ile geri alınabilir. Sözkonusu geri alınma, Genel Sekreter tarafından böyle bir bildirim alındığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın ilk gününde hüküm ifade edecektir.

Madde 10 - Fesih

1. İlgili her Âkit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirimde bulunmak suretiyle işbu Protokolün feshini ihbar edebilir.

2. Fesih ihbarı, bildirim Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

3. Sözleşmenin feshi, otomatik olarak işbu Protokolün feshi sonucunu meydana getirecektir.

Madde 11 - Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi Üyesi Devletlerle, işbu Protokole katılmış olan her Devlete aşağıdaki hususları bildirecektir :

- a) Tasdik, kabul veya tasvip şartına bağlı olmayan her imzayı;
- b) Tasdik, kabul veya tasvip şartına bağlı olan her imzayı;
- c) Her tasdik, kabul, tasvip veya katılım belgesinin tevdi;
- d) İşbu Protokolün 5., 6. ve 7. maddelerine uygun olarak yürürlüğe girdiği her tarihi;
- e) 9 uncu madde hükümleri gereğince alınan her beyanı;
- f) 10 uncu madde hükümleri uyarınca alınan her bildirimle, fesih ihbarının hüküm ifade edeceği tarihi;

5242

20.10.2004

g) İşbu Protokole ilişkin olarak yapılan diğer her bir iş, beyan, bildirim veya iletişimi.

Bunu teyiden, usulüne uygun olarak yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri işbu Protokolü imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak olan tek bir nüsha halinde, her iki metinde aynı derecede geçerli olmak üzere, İngilizce ve Fransızca olarak 4 Ekim 2001 tarihinde Moskova'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri imzalayan ve katılan Devletlerin her birine onaylı örnekleri iletacaktır

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
49	90	335
55	110	182
61	8	630, 653:667

I- Gerekçeli 629 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Adalet, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/812